

Estimada

per Miquel Pol

Com que he arribat d'hora al Centre Català de Lausana, m'he entretingut fent temps passejant amunt i avall per l'avinguda. Hi fan obres i diuen que avancen a bon ritme. És probable que aviat hi tornin els arbres que regalaven ombra a la vorera sud. Qui no hi tornarà és en Miquel, el meu millor amic i un dels habituals de les trobades de cada dissabte a les cinc. Per a ell s'ha acabat la mica de pa sucat amb tomàquet i embotit que hi fem, mentre convertim el petit local en una ambaixada dels costums catalans.

Un cop més –i ja en van tres enguany–, avui en som un menys per a recordar plegats què ens va portar a Suïssa, quan hi vam arribar i com han canviat les coses des d'aleshores. Coneixem de memòria les històries dels altres però les tornem a escoltar, sempre que calgui, en silenci reverent, sabent que serem pagats amb el mateix respecte quan vulguem explicar la nostra. Avui però, toca recordar en Miquel –malaguanyat sia–, que va deixar-nos dimarts passat, per sorpresa.

Menjo una llesca de pa sucat amb tomàquet i em netejo la gola amb una cervesa sense alcohol perquè fa anys que no en puc beure de la de debò. De postres faig un tros petit –més petit si us plau–, del pastís que algú ha portat per a endolcir l'agror del comiat.

La tarda passa tranquil·lament mentre dediquem la majoria de la conversa al difunt. Tots recordem el seu particular sentit de l'humor i explico l'anècdota que tothom coneix però que, per respecte a la memòria d'en Miquel, em deixen explicar un cop més. En la primera conversa que vam tenir, jo li vaig dir que feia el taxi, i ell, amb una mirada mofeta que avançava la broma, va fer un gest exagerat de sorpresa per la coincidència va afirmar que ell, en canvi, feia “de” taxi. Després va fer una pausa dramàtica –potser massa llarga– per a gaudir del meu desconcert, va aclarir que feia “de taxi”, de taxidermista. També recordem la seva particular percepció de l'ètica i com entenia que el bé, el mal, el que és correcte i el que no ho és, eren conceptes mòbils, adaptables a voluntat. Però sobretot recordem la seva amistat incondicional i il·limitada, sempre disposat a fer el que calgués pels amics. El que calgués, qualsevol cosa, per poc convencional que fos. És gràcies a ell que la meva dona encara és amb mi, després de tantes dècades.

A dos quarts i mig de set m'alço com puc, pesadament, perquè són molts els anys que m'empenyen cap a terra, com si volguessin que jo mateix m'hi fes un sot. M'acomio de la companyia amb el neguit intens de pensar que potser en serem un menys dissabte que ve; i amb la por d'imaginar que pugui ser jo qui no vingui a comentar les virtuts de qui hagi traspassat.

Agafa l'autobús i aprofito el seient que un jove amable –d'aquells que comencen a mancar– m'ha cedit. Mentre l'autobús enfila la quinzena de parades que em separen de casa, penso en la llàstima que ha estat que la meva dona no m'hagi acompanyat mai a fer-la petar els dissabtes. Ara em caldria la seva companyia i el seu escalf. Però ara no pot venir. Ni jo la hi puc portar. El primer cop que la meva dona va venir al Centre Català va dir-me que no la hi veuríem més –i així va ser–, però que si a mi em calia recórrer a la nostàlgia per a fer més suportable la duresa d'haver emigrat, ella no s'hi oposaria. Des d'aleshores que hi vaig sol.

Fora es fosc i, quan em veig reflectit a la finestra de l'autobús, aparto la mirada. M'he fet gran. Molt gran. Massa gran. Mentre jo he continuat envellint, guanyant arrugues i engrandint la llista de coses que em fan mal, la meva dona continua preciosa, tant com el primer cop que la vaig veure i, des de fa quinze anys, inalterable. La meva dona és qui més m'he estimat. Potser si haguéssim tingut canalla

ara no diria això, però no en vam tenir. He viscut per ella, per a fer-la feliç. Què dic! M’he desviscut per ella, per a que no li manqués mai res, sobretot quan va patir aquella malaltia tant terrible, mortal. Em vaig enfonsar quan vaig saber que l’inevitable arribava. No podia imaginar-me com seria la vida sense ella, però per sort en Miquel va aconseguir l’inimaginable gràcies al seu ofici, fent el que calia fer per un amic, per mi.

A casa, me la miro, asseguda immutable a l’altre costat de la taula. Soc feliç quan contemplo el seu esguard, el seu somriure perenne, la pau que lluu en els seus ulls de vidre. Sembla tant viva que de vegades fins i tot hi parlo en veu alta i tinc la sensació que em respon.

De sobte –la vista ja no és el que era–, me n’adono que li manca el lòbul de l’orella esquerra. M’hi acosto per a confirmar que efectivament no hi és. Em desconcerta no trobar-lo per terra. Miro per tot arreu i, finalment, el descobreixo sobre la faldilla. L’arracada pesa poc, però comprenc que després de tants anys, el lòbul ha cedit.

Tant de bo ho hagués descobert la setmana passada, quan en Miquel encara era viu i encara l’hauria pogut arreglar, ell que la va dissecar de meravella i que sempre que calia la reparava amb l’exquisidesa de qui fa de l’ofici una passió. Ara que ell no hi és, ho hauré d’intentar jo. Potser l’enganxaré amb una mica de pegament i ja farà el fet. Però fins quan?